HOMENATGE A FORTUNY

Quan la mort sega la vida d'un home que en les arts o en les ciències ha aconseguit renom i popularitat, esclaten a l'entorn del seu cadavre les lloances ditiràmbiques, les apoteòsiques consagracions brollades de les ànimes ferides pel sentiment de la pèrdua de l'ésser volgut o admirat. Emprò el resó de les glorificacions s'esvaeix prompte i en la major part dels cassos no es parla mai més d'aquell que, si per als seus contemporanis era un gran artista, per a les gèneres successives no passa d'una vulgar mitjania. En canvi, quan el prestigi no és fill de l'afecte o de la suggestió, quan l'home desaparegut portava en son cervell la flama del geni, tard o d'hora vé la revisió de la valor de la seva obra, i el seu nom queda esculpit en les cimes lluminoses de la immortalitat.

En Marian Fortuny, el màgic del color i de la línia, el gran pintor reusenc qui en vida gaudí de totes les delicies que la glòria, la fama i la popularitat poden proporcionar als mortals, i que arrel de la seva mort va merèixer els honors póstums reservats als artistes eminents, no ha sigut una excepció en la regla general abans esmentada.

Als pocs anys d'haver entregat el seu cos a la terra, començà a marcir-se el llorer que havia cenyit el front del gran pintor, i la seva obra sigué durament discutida i despietadament postergada pels inquiets renovadors que volen impulsar el pogrès artístic negant o destruint els prestigis que ells envengen. Durant més de quaranta anys, el nom de Fortuny no ha sigut tractat per la crítica universal amb els honors i consideracions que mereixé en vida, ni considerada justa l'admiració que per ell sentien els seus contemporanis.

Sortosament els detractors de Fortuny han pogut sostenir poc temps la seva acció corrosiva. Ben aviat ha vingut la revisió de l'obra del nostre compatrici i, com a conseqüencia, la rehabilitació definitiva del més gran dels pintors espanyols del segle XIX.

La ciutat de Barcelona, obeïnt la veu generosa d'En Joaquim Ciervo, s'ha emprès la lloable tasca de reivindicar l'obra del genial pintor, honra de Catalunya i d'Espanya, i aconseguida ja la primera part del seu objectiu, encamina les seves iniciatives a plasmar en marbres i bronzes la glòria eternal de Marian Fortuny, construint, a l'efecte, un sumptuós monument en la tranquila, romàntica plaça Reial de la capital catalana.

Pròleg d'aquest tribut pòstum han sigut les exposicions celebrades a Barcelona i Madrid amb el concurs dels més eminents pintors espanyols, i ho és també el volum que acaba de publicar l'esmentat senyor Joaquim Ciervo sots el títol de «El arte i el vivir de Fortuny».

El senyor Ciervo al donar a llum l'estudi crític-biogràfic que motiva aquestes ralles, palesa la seva devoció i entusiasme per l'obra de Fortuny.

Era molt difícil aportar noves dades biogràfiques a les recopilacions fetes per l'Ixart, En Sanpere i Miquel, Mr. Davillier, En Güell i Mercader, En Gras i Elies, En Casals i tants altres, i malgrat això el senyor Ciervo ha sapigut enriquir les seves quartelles amb narracions de fets i epissodis de caràcter íntim, que contribueixen a pintar amb trets ben vigorosos la contextura moral d'aquell a qui igualment admirem com a artista que com a home.

Emprò, la part sobressortint de l'obra del senyor Ciervo és la que fa referència a l'art creador del *fortunyisme*, característica que, arribant a formar escola en la que s'alliçonàren tots els pintors de l'època, determinà la glòria de Fortuny. El senyor Ciervo, amb el seu estudi crític, ens diu com Fortuny triumfà i s'imposà, com revolucionà els procediments i cànons de la pintura, encaminant-la vers els viaranys que segueixen els impressionisses devots del color i enamorats de la llum, i com se manifestaven les genials aptituds del nostre paisà per a vèncer els obstacles que s'oposaven a la realització de les maravelles pictòriques que l'han immortalitzat.

La complerta, encar que deficientment estampada, iconografia que complementa el text, justifica la crítica serena i docta del senyor Ciervo, al qual Reus i Catalunya mai agrairan prou la seva tasca de rehabilitació d'un dels nostres germans més gloriosos. Catalunya, representada per Barcelona, podrà dir, no obstant, que no s'ha mostrat sorda a la veu que li ha recordat el seu deure; Reus, en canvi, no sabrà com redimir-se del pecat d'ingratitut que novament ha comès en aquesta ocasió no col·laborant eficaçment a l'homenatge projectat, ni fent, per compte propi, rès que pugui contribuir a perpetuar la memòria del eximi pintor Marian Fortuny, quina fama perteneix al món i quin cor reposa en la terra on començà a bategar, segons inspirada expressió d'aquell modest poeta que en vida es digué Marian Fonts.

D'aquesta explícita negació de patriotisme, qui n'és el responsable? Tothom i ningú. Entre tots hem format aquest ambient de desamor a les coses sagrades que constitueixen l'ànima dels pobles i així veiem com no queda ningú que conegui la història local, les nostres tradicions, tot allò, en fi, que engendra l'amor per als germans que amb el seu esforç i amb la seva intel·ligencia han cobert de glòria al poble que ens ha vist nàixer.

Mentre les nostres joventuts aprenguin d'escriure abans que de llegir; mentre tota idea noble se supediti a les baixes passions que desperta la política de banderia; mentre s'esgrimeixi l'enveja com a picot destructor de lo creat per mà d'altri, i mentre regni l'actual indiferència en els elements cridats a dirigir, i els qui per temença a la crítica romanen en sa torre d'ivori, ni Fortuny, ni Mata, ni Bartrina tindran un monument en el seu poble.

CLAUDI MUNTANYA.